

מסורת הש"ס

דורידא. שמרים: ומאולר. אם הביאו מן האולר מכלי העשו לקיום: **מסרא סרי.** מסריה כשמהשין אותו: של אדריינוס קיסר. כשיולא בגייסות מוליכן עמו: כפולה שלא נעבדה. והיה כל כהה קיים והוליתו ביין זה ונעשה חוק: גולפי. כלי חרס: חיווי. חדשים דמילי: ודרו כהדיהו. נושאין עמיהן: סרו להו. שורין אותן במים: ראשון שלנו. יין משוכה שלנו: אינו אלא כשלישי שלנו. כשהוא שרוי ג' פעמים במים היו המים השלישיים משוכחין כיון שלנו: ע"י ד"א. ישראל רוצה בקיומו של יין נסך ולא בשכילו אלא כשכילו חרס ולסמיכה: כדדורידא. לגיין קטנים: רוקבאות. מרגומה של חמט"ס רוקבא והן של עור: בן גודא: שטיחין. כשטיח"ש. והא הכא גבי שטיחין (ו) דליתו רוצה בקיומו של יין וקמני אסור: ויעלנו. לשטיח מעל החמור: ויטפרנו כנודו. ויתן יינו של עובד כוכבים טעם ציינו של ישראל: גודע לחוד וגודא לחוד. לזה לא הודה ולזה הודה אחרי כן: שקרע שנו כנגד הלז. שכן דרך עובד כוכבים להוליא דרך אותו קרע הלז של שור ממחים: וקדור. קדור כנקב עגול: יש עליו קורט דס. גלדי בלע"ז קרושט"א: אסור. בידוע שממחים נקרע:

הגהות הב"ח

- (א) גמ' ומ"ש קנקנים אלא אמר רבא: (ב) רש"י ד"ה שטיחין דרוצה בקיומו של יין ע"י ד"א וקתני דלסור כלי ותיבת דליתו ממק: (ג) תוס' ד"ה והא וכו' אפילו ידוע שמתן עובד כוכבים לחובין יין כלי ותיבת כהה ממק: (ד) בא"ד וה"ל למקן דלסור כלי ותיבת אפילו ממק: (ה) בא"ד כ"ש שהיה לו באסור:

לעזי רש"י

בשטיח"ש. אופכים. קרושט"א. גלד (בעור, אחרי פצע).

מוסף רש"י

כל שקרוע כנגד הלז. שנקטין כנגד קרע עגול ודקן אותו נקב הוליא לאמרינן והקנינוס לעגות כוכבים ותקנינו עכו"ם אסור כהנה (תמורה כח).

רבינו חננאל

חלא דשיכרא דארמאי אסור דמערבי ביה דורידא דין נסך אמר רב אשי מאוצר שרי דאם איתא דעריב בהו מיסרא הוי סרי: ירוש' חלא איתתא הות רחמה למעבד מצוותא ובעלה הוה סני למעבד מצוותא אהא מסכן ויהבת קומי ואכל ארנישת כבעלה אטמיהת בעילית' תבת קומי בעלה ואכל ודמן ליה אכל חזירא אכל מההוא תבשילא איתער בעלה בעא למיכל מההוא תבשילא טעמיה חזירא שרי ההוא דבעיליתא צוות ליה לא תיחב ואינו אסור משום ייחוד דתיב כי נאפו ודם בדיהם מרגו דלא חשד ברם לא חשד בניאוף: וחרש הדרינו. הדרינוס קיסר נטע גנים בקרקע בתולה שלא נעבדה מעולם עברה ונטעה ורמא לההוא חמרא בגולפי חזירי דמייצי לחמרא כמו סגור ותיב לחו בחספי ודרי לחו בהדיהו וכל היכא דמטי תרו ליה מהנהו חרשי ושתו אוהו היין היוצא מאותן החורשין והוא חזק. השלישי שלחן פ"י ששרה אותן במים פפע ופעמים ושתה ועוד בפעם השלישית יינו חזק

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

לב.

עין משפט
נר מצוה

פא א ב מ"י פ"י מהל' מחללות אסורות הל' כה סמג (עשין מח) י"ל לאין קמת' טו"ש ע"י סימן קק ספק ד: **פא ג** (מ"י שס סמג סט) טור ש"ע י"ד סימן קכג ספק יג: **צ ד** (מ"י שס סמג סט) קל ספק א: (*טור ש"ע י"ד סימן קל ספק א): *נלימא טעור ש"ע גס כסימן קכג ספק יג כשנתן חמט"ס שגלעו יין וכו' לא חכינו כלל מדין למחוק כהן כרעי המטה ו"ע השמטה וזו

רבינו חננאל (הנושר)

מן הינות שלנו. מהו לסמוך באותם החורסין שכבר שרו במים אותן ולא נשאר (א) בהן כלל יין כרעי המטה רוצה בקיומו של יין של עובדי כוכבים על ידי דבר אחר הוא והוא החרש שרי אותו החרש כעשוי או אורי רבי יוחנן ר"ל אלעזר דה אסור וחד שרי: מיתבי הדרדורין פ"י הביית של עץ והרקבאות תרגום של חמט מים רקבא דמאי של עובדי כוכבים ויין ישראל כנס באלו הדרדורין והרקבאות אסור בשתייה ומותר בהנאה העיד ששוקן בן גודא לפני בנו של רבן גמליאל ששתה ממנו בכעס וחד לו נודות של עובדי כוכבים ויין ישראל ששוקן לחמור והא נודות הללו דרוצה בקיומן על ידי דבר אחר ועכשיו נקיעו ופרק רבא גיורא שמא יבקע הגור מלא יין של עובד כוכבים ויטלנו זה הקרוע ויתפרנו על גבי נודו שנמצא משום לאיסור אבל אלו החורסין שכבר שראם כל צרכן ולא יצולחו למלאכתם כלל שרי. איני דרבן גמליאל ששתה ורובין גמליאל לא הודו לו והתנן בנו של רבן גמליאל הוא שרשן ולא הודו לו ופרקינן לעולם רבן גמליאל ששתה והאי לא הודו לו כל סינתו כלומר הסיעה הנעדרים אצלו הם חלקו עליו אבל בנו חזקו לו ושתה הוא כמו אביו. איבעי חימא גורא תני כי ר"ג הוא ששתה וגורע תנא אחר חלק עליו ואמר (לו) לקבוצין (ולא אביו היתן) אלא בנו של ר"ג הוא ששתה: ועורות לבובין. ת"י איהו דר לבוב כל שקרוע כנגד הלב וקדור

האי חלא דשיכרא דארמאי אסור ב'. הלכך נרין ליהרר בשכר דבש שקורין מ"ט לדקוק אס מטיילין צו שמרי יין להעמיד מהר כי יש מקומות שעושין כן ואז ודאי הוא אסור: **ומאוצר שרי** דמסרא קא סרי. הלכך נראה דמותר לקנות כל מיני משקה מן העובדי כוכבים כגון יין תפוחים ומי תותים וכלכל שיראחו הישראל מושך מן החצית ואפילו דמיהן יקרים יותר מן היין דודאי לא עירבו יין צמח החצית דמסרא קא סרי אבל אם לא ראהו מושך מן החצית או הדגדג מתחלק במשקה היקר מן היין יאסור שמה עירב צו יין להשכר ולהריוס אבל אם היין יקר אין לחוש שמה עירב צו יין להכשיל כדלמרינן לקמן (דף נ"ד): קיסמא דמוריסיא כלומא קיסמא דמסרא כדכרעה לומי והא דמתיא בתוספתא יין תפוחים מן האולר מותר היה נמכר בשוק אסור מפני שמוציין פירוש מערבין צו יין היינו דוקא במקום שהוא בזול ואין לאסור מנעם שמימינן המשקה חצית שהיה צו יין נסך דהא אמרינן לקמן דשרי לחרמי צ"ה (חמלה) ושיכרא: **ורחא חבא** דרוצה בקיומו ע"י ד"א וקתני דאסור. חימה אדמותיב מצרימא לומיב ממתימין דתנן נודות העובדי כוכבים וקנקניהם ויין של ישראל כנס בהם אסורים ואיסורין איסור הגאה דברי ר"מ והא חלא דרוצה בקיומו על ידי ד"ה הוא אלא משום יין הנכלע בהם כלל וקאמר ר"מ דאסורים בהנאה הקנקנים אף למכרן לעובדי כוכבים והלא ליכא לשנויי שמה יבקע וילך ויתפרנו כו' דקסם קנקנים הם של חרס ואינם ראויים למכור ואין לומר דס"ל כדכנן דמתימס דע"כ לא שרו אלא קנקנים משום דלא חוו לין הכנס בהם אבל חרס הדרינו דחוי לשירותו במים אפי' צנן אסרי וי"ל דאסורים ואיסורין איסור הגאה לא קאי אקנקנים אלא איין הכנסו בהם

ואסורין דנקט קאי איינות נודות וקנקנים תדע מדמקשה לקמן (דף נ"ה): גבי כבשים דלמר רבי יוחנן אפילו ידוע שמתן (א) בהם עובד כוכבים לתוכו יין או חומץ מותר ופרקינן מ"ש ממוריס לרבי מאיר דאסור בהנאה ומשני התם ידע ממשן הכא לא ידע ממשן ואי קנקנים אסר רבי מאיר ליפרוך מ"ש מקנקנים דלא ידע ממשן ואסר רבי מאיר בהנאה אלא ודאי קנקנים לר"מ נמי שרי בהנאה והא דקאמר אסורים לשון רבים דמשמע הנודות וקנקנים לא קאי אלא איין שצמח גורא ובהקן אכל מצינתיא ספיר לפי כפרתו שהיה סופר כמו ואית ספירים דגרמי בתר הך שנויא ולמ"ד רוצה בקיומו ע"י דבר אחר דאסור מ"ש מקנקנים דשרי דהא רוצה בקיומו ע"י ד"ה הוא ומסיק התם ליכא לאיסורא צעיניה הכא אימיה לאיסורא צעיניה ולפי גירסא זו משמע דמאן דלסר לא אסר רוצה בקיומו ע"י ד"ה אלא בחרס הדרינו משום דאימיה לאיסורא צעיניה עוד יש לפרש דלעולם דר"מ אסר קנקנים בהנאה למכרן לעובדי כוכבים ולא תקשי לקמן להשא דכשנן דיש לחלק דקנקנים היינו טעמא דאסור שדרך של יין הנכלע צמח קנקנים להיות נפלט והוי כמו צעין אכל יין למוך הכבשים אינו צעין תדע דלא מקשה גבי כבשים מ"ש מיין של ישראל הכנסו קנקנים דאסור בהנאה לר"מ מפני יין הקנקן הנכלע צו אלא ודאי להכי אסור דכיון שגוף היין נפלט בשל ישראל הוי כמו צעין וידע ממנו אכל יין מתבטל צין הכבשין ולא ידע ממנו וצשמעמין ה"י לא מני מותב ממתי' דנהי דרוצה בקיומו שרי היינו כגון לסמוך כרעי המטה או לעשות שטיחין אכל למכור לעובדי כוכבים לכנסו בהן לן שרואה העובד כוכבים בקיומו לצורך היין לעולם אסור דאין זה רוצה בקיומו ע"י ד"ה ומתי' נמי דאסר קנקנים לר"מ בהנאה היינו דוקא למכור לעובדי כוכבים דודאי ישימו צו יין אכל להשתמש להנניע שם חפצו או לסמוך כרעי המטה לעולם אימא לך דשרי ומותב מצרימא דאסר בהדיא לעשות שטיחין לחמור ולפי זה אין לגרום ולמאן דאסר מ"ש קנקנים דשרי דאין ענין קנקנים לרואה בקיומו דהא מאן דשרי שרי אפילו למכור לתת לתוכו יין דמותר בהנאה וא"כ היה לו להקשות אפי' למאן דשרי ברוצה בקיומו ע"י ד"ה מ"מ אסור להשתמש ציין א"כ מ"ש קנקנים ומיהו יש לישב הגירסא וה"פ (ה) אפילו למאן דאסר כל כך בחרס הדרינו אפילו לסמוך כרעי המטה כ"ש שהיה (ה) לאסור קנקנים בהנאה לגמרי ומ"ש קנקנים דשרי צנן אף להכניס צו יין של ישראל להיות מותר בהנאה ומסיק התם לימיה לאיסורא צעיניה ולכן מותר בהנאה אכל חרס הדרינו אימיה לאיסורא צעיניה לפי פירוש זה משמע דמאן דאסר כל רוצה בקיומו לכל שום תשימא ופסקינן הלכא כמאן דאסר הלכך יש פוסקים דלרץ ליהרר שלא לעשות שום תשימא ככלים הכלועים חמץ בפסח משום דהוי רוצה בקיומו ע"י ד"ה אכל אינו נראה לר"ת מדקאמר התם לימיה לאיסורא צעיניה וכו' משמע היכא דליכא איסורא צעיניה לא מיתסר בהנאה ומכאן פסק ר"ת דקדירות הכלועות מנשר בחלב ע"י שנתבטל בהם שמומם להשים צמחן דבר יבש כגון תבואה וכן קדירות האסורות משום חמץ בפסח מותר לתת לחובין דבר יבש אכל דבר לח לא: **אבל** בנו מורי ד"ה. ללארוע משמע דההוא רש"י דקאמר לעיל אסור לעשות שטיחין משום ר' יהושע בן קפוסאי קאמר וליה לא ס"ל אי נמי ר"ג דהכא הוא זקנו של רבי וצנו הוא רבי חנינא בן גמליאל אחי רש"י אביו של רבינו הקדוש וכן משמע בפ"ק דנדה (דף נ"ח וס' ד"ה והא) דרבי חנינא בן גמליאל היה דודו של רבי משה קאמר התם דר"א קשיש מיניה טובא והא דלמרינן ספ"ב דטוטה (דף מט:) שרש"י היה קורא על עזמו עיי עוללה לנפשי וגו' אלף ילדים היו לציט אלא ולא נשמיר מהם אלא אחי כהן וכן אחי אבא צעסאי משמע שלא היה לו שום אח זה היה רש"י אביו זקן ר"ג דיננה שהוא זקנו של רבי: